

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ Τ.Α.

ΑΔΑ: 9ΑΘΒ46ΜΤΛ6-Χ8Π

Αθήνα, 17 Απριλίου 2024

Αριθμ. πρωτ.: 36133

Κ. Ε. Δ. Ε.
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 1678_2024
ΗΜΕΡ.: 18/4/2024

Ταχ. Δ/ση : Σταδίου 27
Ταχ. Κώδικας : 101 83 Αθήνα
Πληροφορίες : Α. Καλογήρου
Σ. Ντιντιούμη
E-mail : a.kalogirou@ypes.gr
s.didioumi@ypes.gr
Τηλέφωνο : 213-1364394
213-1364026

Προς:

1. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις του Κράτους
2. Περιφέρειες της Χώρας
3. Δήμοι της Χώρας

Κοινοποίηση:

1. Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος
2. Ένωση Περιφερειών Ελλάδας
3. Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων

Αρ. Εγκυκλίου: 25

ΘΕΜΑ: «Τρόπος συνεδρίασης συλλογικών οργάνων των νομικών προσώπων των Ο.Τ.Α. με αναλογική εφαρμογή διατάξεων άρθρων 6 και 15 ν. 5056/2023 - διευκρινίσεις ως προς την εφαρμογή των διατάξεων της παρ.7 του άρθρου 246 ν.3463/2006, όπως ισχύει-»

Κατόπιν της δημοσίευσης του ν.5043/2023 (Α' 91) και των αλλαγών που επήλθαν στο θεσμικό πλαίσιο συνεδρίασης των δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων, το Υπουργείο μας, όπως

Διανομή μέσω 'ΙΡΙΔΑ' με ΑΠ:36133 από ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ με UID: 660fbe6e4d3d0bbdee06d82e στις 18/04/24 12:13

γνωρίζετε, προέβη στην έκδοση της με αρ.577/2023 εγκυκλίου «**Τρόπος συνεδρίασης διοικητικών συμβουλίων των νομικών προσώπων των Ο.Τ.Α. -αναλογική εφαρμογή διατάξεων άρθρου 11 ν. 5043/2023» (Α.Π.:41109/9.05.2023, ΑΔΑ:ΨΤΝΠ46ΜΤΛ6-Ρ12)**

Ωστόσο, μετά την ψήφιση και δημοσίευση του ν. 5056/2023 (Α'163), επέρχονται, μεταξύ άλλων, εκ νέου μεταβολές στον τρόπο συνεδρίασης του δημοτικού και του περιφερειακού συμβουλίου, όπως, επίσης, και στα όργανα διοίκησης των δήμων και των περιφερειών. Οι αλλαγές αυτές επηρεάζουν άμεσα και τον τρόπο συνεδρίασης των συλλογικών οργάνων συγκεκριμένων κατηγοριών νομικών προσώπων των Ο.Τ.Α. . Κατόπιν, δε περιέλευσης στην Υπηρεσία μας ερωτημάτων που άπτονται του ζητήματος αυτού, το Υπουργείο Εσωτερικών κρίνει σκόπιμο να παράσχει, περαιτέρω, τις ακόλουθες διευκρινίσεις.

Α. Τρόπος συνεδρίασης Διοικητικών Συμβουλίων δημοτικών ν.π.δ.δ.-συνδέσμων Ο.Τ.Α.

Σύμφωνα με άρθρο 6 του ν.5056/2023, η παρ. 1 του άρθρου 67 «Σύγκληση του δημοτικού συμβουλίου» του ν.3852, διαμορφώνεται ως εξής: «1. Το δημοτικό συμβούλιο συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του προέδρου τουλάχιστον μία (1) φορά τον μήνα. Η συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου είναι δημόσια, εκτός αν ληφθεί απόφαση με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνολικού αριθμού των μελών του, η οποία αιτιολογείται ειδικά και απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, ότι η συνεδρίαση πρέπει να διεξαχθεί κεκλεισμένων των θυρών. Η συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου μπορεί να διεξάγεται: α) δια ζώσης στο κατάστημα της έδρας του δήμου, ή β) με τηλεδιάσκεψη, με κάθε πρόσφορο μέσο ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ή γ) με μικτό τρόπο, διά ζώσης και με τηλεδιάσκεψη. Μία (1) τουλάχιστον συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου τον μήνα διεξάγεται υποχρεωτικά δια ζώσης στο κατάστημα της έδρας του δήμου, με εξαίρεση τους νησιωτικούς και ορεινούς δήμους.»

Α.1. Τρόπος συνεδρίασης διοικητικών συμβουλίων Δημοτικών Ιδρυμάτων (άρθρο 226 ΚΔΚ), ν.π.δ.δ. (άρθρο 240 ΚΔΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 103 ν. 3852/2010), Σχολικών Επιτροπών [άρθρο 243 ΚΔΚ και υπ' αρ. 63967/2019 απόφαση του Υφυπουργού Εσωτερικών (Β' 3537/20.09.2019)], (Δια)δημοτικών Λιμενικών Ταμείων (άρθρο 244 ΚΔΚ):

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 234 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114), που αφορά στα δημοτικά ιδρύματα αλλά εφαρμόζεται αναλογικά και στα ανωτέρω νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου: «1. Τα θέματα, τα σχετικά με τις εργασίες του

διοικητικού συμβουλίου, την πρόσκληση των μελών του και της εκτελεστικής επιτροπής σε συνεδρίαση, την απαιτούμενη για τη λήψη αποφάσεως πλειοψηφία, τον έλεγχο και την εκτελεστικότητα των αποφάσεών του, το κώλυμα συμμετοχής στις συνεδριάσεις, την αστική και πειθαρχική ευθύνη των οργάνων διοίκησής του ρυθμίζονται με ανάλογη εφαρμογή των σχετικών διατάξεων που αφορούν το δημοτικό συμβούλιο, τη δημορχιακή επιτροπή¹ και τα μέλη τους.»

Συνεπώς, ως προς τον τρόπο συνεδρίασης των διοικητικών συμβουλίων των δημοτικών ιδρυμάτων (άρθρα 226 επ. ΚΔΚ), των διατηρούμενων με τις με αρ. υπ' αρ.103036/29-11-2023 (Β' 6719) και υπ' αρ. 108912/19-12-2023 (Β' 7549) υπουργικές αποφάσεις δημοτικών Ν.Π.Δ.Δ. (άρθρο 240 ΚΔΚ), των Σχολικών Επιτροπών (άρθρο 243 ΚΔΚ) μέχρι την κατάργησή τους (29^η.6.2024) και εξής όσων διατηρηθούν, και των δημοτικών λιμενικών Ταμείων (άρθρο 244 ΚΔΚ) εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του άρθρου 67 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει, μετά και την τελευταία τροποποίησή του από το άρθρο 6 του ν. 5056/2023.

Α.2. Τρόπος συνεδρίασης διοικητικών συμβουλίων Συνδέσμων Δήμων (άρθρο 245 ΚΔΚ), Συνδέσμων ΦΟ.Δ.Σ.Α. (άρθρα 225 και 226 ν. 4555/2018) -Διαβαθμιδικών Συνδέσμων Δήμων & Περιφερειών (άρθρα 105 & 106 ν.3852/2010)

Περαιτέρω, ως προς τα θέματα σχετικά με τον τρόπο συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου των Συνδέσμων Ο.Τ.Α. του ν. 3463/2006 (ΚΔΚ), ανατρέχουμε στα οριζόμενα της παρ. 3 του άρθρου 247 ΚΔΚ, σύμφωνα με τα οποία: «3. Οι διατάξεις που ρυθμίζουν τη λειτουργία του δημοτικού συμβουλίου και της δημορχιακής επιτροπής, τον έλεγχο και την εκτελεστικότητα των αποφάσεων εφαρμόζονται ανάλογα και για τα συλλογικά όργανα των Συνδέσμων».

Ομοίως ως προς τους ΦΟ.Δ.ΣΑ. των άρθρων 225 και 226 του ν. 4555/2018 (Α' 133), με τη νομική μορφή του Συνδέσμου των Ο.Τ.Α., ορίζεται ότι για τη λειτουργία του διοικητικού συμβουλίου τους ισχύουν τα προβλεπόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 232 του ν. 4555/2018, ήτοι: «1. Για την σύγκληση, την απαρτία και τη λήψη των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 67 του ν. 3852/2010 σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 7 της με αρ.:16852/2011 υπουργικής απόφασης (Β' 661), όπως ισχύουν.»

¹ Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 26 του ν.5056/2023 (Α' 163), όπου στο Ένατο Μέρος «Ιδρύματα-Νομικά Πρόσωπα» του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων [ν. 3463/2006 (Α' 114)] γίνεται αναφορά ή παραπομπή στη δημορχιακή επιτροπή ή στο άρθρο 104 του ίδιου νόμου, εφεξής νοούνται η δημορχική επιτροπή και το άρθρο 8 του ως άνω νόμου, αντίστοιχα.

Ειδικά, ως προς τον τρόπο συνεδρίασης του **Ειδικού Διαβαθμιδικού Συνδέσμου Νομού Αττικής (ΕΔΣΝΑ)** που συστάθηκε με την αριθμ. 52546/16.12.2011 (ΦΕΚ 2854 Β' 2011) απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών² σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 211 του ν.3852/2010, λαμβάνονται υπόψη τις διατάξεις του άρ.17 παρ.5.περ.β. του ν.4071/2012 (Α'85)³ «β. Οι διατάξεις των άρθρων του παρόντος που αφορούν τη διοίκηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των οργάνων των περιφερειακών συνδέσμων ΦΟΔΣΑ, καθώς και ειδικές διατάξεις νόμων και κανονιστικών πράξεων περί ΦΟΔΣΑ, εφαρμόζονται αναλόγως και στο σύνδεσμο του άρθρου 211 του Ν. 3852/2010 . Για τα λοιπά θέματα διοίκησης και λειτουργίας του, εφαρμόζονται οι σχετικές περί συνδέσμων διατάξεις του ΚΔΚ (άρθρα 245,246 επ.).

Επίσης, ως προς τους **διαβαθμιδικούς συνδέσμους δήμων και περιφερειών** των άρθρων 105 και 106 ν.3852/2010, όπως ισχύει, παραπέμπουμε, για τα ίδια θέματα, στα προαναφερόμενα ισχύοντα για τους συνδέσμους δήμων του άρ.246 επ. ΚΔΚ, καθώς σύμφωνα με τα οριζόμενα στο τελευταίο εδάφιο του άρ.106 του ν.3852/2010, όπως ισχύει: «... Για τον υπολογισμό του αριθμού των μελών του συνδέσμου αυτής της μορφής, για τα θέματα Διοίκησης, λειτουργίας και για τα λοιπά σχετικά θέματα εφαρμόζονται αναλόγως οι οικείες διατάξεις για τους συνδέσμους του Κ.Δ.Κ., όπως ισχύει.».

Επομένως, ως προς τους τρόπους συνεδρίασης των διοικητικών συμβουλίων, των συνδέσμων του ΚΔΚ, των συνδέσμων ΦΟ.Δ.ΣΑ., του ΕΔΣΝΑ όπως και των διαβαθμιδικών συνδέσμων δήμων και περιφερειών εφαρμόζονται αναλογικά οι κείμενες διατάξεις που διέπουν τον τρόπο συνεδρίασης του δημοτικού συμβουλίου.

Συγκεκριλώνοντας, οι εν λόγω διατάξεις του άρ.6 του ν.5056/2023 που τροποποίησαν την παρ.1 του άρ. 67 του ν.3852/2010, καταλαμβάνουν τα ακόλουθα δημοτικά ΝΠΔΔ-συνδέσμους ΟΤΑ-:

- **Δημοτικά ιδρύματα**
- **Δημοτικά ν.π.δ.δ.,** όσα διατηρήθηκαν με τις με αρ. υπ' αρ.103036/29-11-2023 (Β' 6719) και υπ' αρ. 108912/19-12-2023 (Β' 7549) υπουργικές αποφάσεις

²Τροποποιήθηκε με την αριθμ. 17550/04-05-2012 (ΦΕΚ 1505 Β) απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών

³ Σύμφωνα δε με το άρ.246 παρ.1 του ν.4555/2018, όπως ισχύει: «1. Οι διατάξεις του παρόντος πλην των άρθρων 227, 228, 237, 238, 239, 240, 242 και 243 του παρόντος δεν εφαρμόζονται στους Δήμους της Περιφέρειας Αττικής. Οι διατάξεις για την ίδρυση και λειτουργία του Ειδικού Διαβαθμιδικού Συνδέσμου Νομού Αττικής παραμένουν σε ισχύ, συμπεριλαμβανομένων των άρθρων 13-17 του ν. 4071/2012, κατά το μέρος που τον αφορούν.»

- **Σχολικές επιτροπές**, μέχρι την 29η-6-2024 (και εξής για όσες διατηρηθούν, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 28 του ν. 5056/2023)
- **(Διά)δημοτικά λιμενικά ταμεία**
- **Συνδέσμους Δήμων**
- **Συνδέσμους ΦΟ.Δ.Σ.Α.**
- **Ειδικό Διαβαθμιδικό Σύνδεσμο Νομού Αττικής (ΕΔΣΝΑ)**
- **Διαβαθμιδικούς Συνδέσμους δήμων & περιφερειών**

Ως εκ τούτου, η συνεδρίαση των διοικητικών συμβουλίων των ανωτέρω νομικών προσώπων μπορεί να διεξάγεται:

- α) είτε **δια ζώσης** στο κατάστημα της έδρας του νομικού προσώπου,
- β) είτε με **τηλεδιάσκεψη**, με κάθε πρόσφορο μέσο ηλεκτρονικών επικοινωνιών,
- γ) είτε με **μικτό τρόπο**, διά ζώσης και με τηλεδιάσκεψη.

Σημειώνεται, επίσης, σύμφωνα με τις ίδιες διατάξεις, ότι μία (1) τουλάχιστον συνεδρίαση τον μήνα του διοικητικού συμβουλίου των προαναφερόμενων νομικών προσώπων διεξάγεται υποχρεωτικά δια ζώσης στο κατάστημα της έδρας του νομικού προσώπου, με **εξαίρεση τα νομικά πρόσωπα των νησιωτικών και ορεινών δήμων τα οποία δεν υπέχουν σχετική υποχρέωση**.

Επισημαίνεται, τέλος, ότι το διοικητικό συμβούλιο συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του τουλάχιστον μία (1) φορά τον μήνα. Η συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου είναι δημόσια, εκτός αν ληφθεί απόφαση με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνολικού αριθμού των μελών του, η οποία αιτιολογείται ειδικά και απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, ότι η συνεδρίαση πρέπει να διεξαχθεί κεκλεισμένων των θυρών.

Β. Τρόπος συνεδρίασης Εκτελεστικής Επιτροπής δημοτικών ν.π.δ.δ.-συνδέσμων Ο.Τ.Α.

Σύμφωνα με την παρ. 3 άρθρου 26 του ν. 5056/2023: «3. Από την αυτοδιοικητική περίοδο που άρχεται την 1η.1. 2024, όπου στο Ένατο Μέρος του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων [ν. 3463/2006

(Α' 114)] γίνεται αναφορά ή παραπομπή στη δημορχιακή επιτροπή ή στο άρθρο 104 του ίδιου νόμου, εφεξής νοούνται η δημορχική επιτροπή και το άρθρο 8 του παρόντος, αντίστοιχα.».

Περαιτέρω, σύμφωνα με το **άρ.55 παρ.3 του ν.5083/2024 (Α'12) η παρ. 7 του άρθρου 75** «Λειτουργία της Δημορχικής Επιτροπής» του ν. **3852/2010 αντικαθίσταται ως εξής:** «7. Οι συνεδριάσεις της επιτροπής είναι δημόσιες και διεξάγονται: α) δια ζώσης στο κατάστημα της έδρας του δήμου, ή β) με τηλεδιάσκεψη, με κάθε πρόσφορο μέσο ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ή γ) με μικτό τρόπο, διά ζώσης και με τηλεδιάσκεψη. Η επιτροπή μπορεί με την πλειοψηφία του συνόλου των μελών της να αποφασίζει να συνεδριάζει κατά περίπτωση σε άλλο κατάλληλο οίκημα της έδρας, αν κρίνει ότι το δημορχικό κατάστημα είναι ακατάλληλο. Μία (1) τουλάχιστον συνεδρίαση της δημορχικής επιτροπής τον μήνα διεξάγεται υποχρεωτικά δια ζώσης στο κατάστημα της έδρας του δήμου, με εξαίρεση τους νησιωτικούς και ορεινούς δήμους. Η επιτροπή ,με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) των μελών της και με αιτιολογημένη απόφαση, η οποία απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, μπορεί να συνεδριάζει κεκλεισμένων των θυρών.»

Ως εκ τούτου, σε όσα νομικά πρόσωπα των ΟΤΑ λειτουργεί εκτελεστική επιτροπή, για τη λειτουργία της οποίας η οικεία νομοθεσία παραπέμπει για αναλογική εφαρμογή στη δημορχιακή επιτροπή, εφεξής νοείται η δημορχική επιτροπή του άρθ.8 του ν.5056/2023.

Περαιτέρω, νομικά πρόσωπα των ΟΤΑ, στα οποία λειτουργεί εκτελεστική επιτροπή είναι:

- Δημορχικά Ιδρύματα του άρθ.226 επ. ΚΔΚ (ν.3463/2006)
- Σύμφωνα με το **άρθρο 240Α του ν. 3463/2006**, «Στα νομικά πρόσωπα δημορχίου δικαίου των Δήμων με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων μπορεί να συνιστάται, με απόφαση του Διορχητικού Συμβουλίου του Ν.Π.Δ.Δ., η οποία εγκρίνεται από το Δημορχικό Συμβούλιο με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, τριμελής Εκτελεστική επιτροπή, η οποία διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 232 και 233 του νόμου αυτού."».
- Σύνδεσμοι Δήμων του άρθ.246 επ.ΚΔΚ
- Σύνδεσμοι ΦΟ.Δ.Σ.Α.
- Ειδικό Διαβαθμιακό Σύνδεσμο Νομού Αττικής (ΕΔΣΝΑ)
- Διαβαθμιακοί Σύνδεσμοι δήμων & περιφερειών

Ειδικότερα:

Ως προς τη συνεδρίαση της εκτελεστικής επιτροπής των δημοτικών ιδρυμάτων, εφαρμογή έχουν τα οριζόμενα στο άρ.234 παρ.1 ΚΔΚ: «**1. Τα θέματα, τα σχετικά με τις εργασίες του διοικητικού συμβουλίου, την πρόσκληση των μελών του και της εκτελεστικής επιτροπής σε συνεδρίαση, την απαιτούμενη για τη λήψη αποφάσεως πλειοψηφία, τον έλεγχο και την εκτελεστότητα των αποφάσεών του, το κώλυμα συμμετοχής στις συνεδριάσεις, την αστική και πειθαρχική ευθύνη των οργάνων διοίκησής του ρυθμίζονται με ανάλογη εφαρμογή των σχετικών διατάξεων που αφορούν το δημοτικό συμβούλιο, τη δημορχιακή επιτροπή και τα μέλη τους.**»

Επιπλέον για τυχόν δημοτικά Ν.Π.Δ.Δ. του προαναφερόμενου άρ.240 Α ΚΔΚ που διατηρήθηκαν με τις προαναφερόμενες Υ.Α. (βλ. Α.1. της παρούσης) και διοικούνται εκτός από διοικητικό συμβούλιο και από εκτελεστική επιτροπή, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, για τη λειτουργία αυτής εφαρμόζονται εν γένει τα προαναφερόμενα για την εκτελεστική επιτροπή των δημοτικών ιδρυμάτων.

Περαιτέρω, για την εκτελεστική επιτροπή των συνδέσμων δήμων ανατρέχουμε στα οριζόμενα της παρ. 3 του άρθρου 247 ΚΔΚ, σύμφωνα με τα οποία: «**3. Οι διατάξεις που ρυθμίζουν τη λειτουργία του δημοτικού συμβουλίου και της δημορχιακής επιτροπής, τον έλεγχο και την εκτελεστότητα των αποφάσεων εφαρμόζονται ανάλογα και για τα συλλογικά όργανα των Συνδέσμων.**»

Επιπλέον, για τα θέματα της λειτουργίας της εκτελεστικής επιτροπής των συνδέσμων ΦΟΔΣΑ, σύμφωνα με την παρ.2 του άρ.234 ν.4555/2018, όπως ισχύει: «**2. Η εκτελεστική επιτροπή συγκαλείται από τον πρόεδρο και σε περίπτωση κωλύματός του από τον αντιπρόεδρο. Συνεδριάζει κάθε φορά, όταν αυτό απαιτείται, και σε κάθε περίπτωση μία τουλάχιστον φορά ανά μήνα, τελεί δε σε απαρτία, εφόσον παρίστανται τέσσερα (4) τουλάχιστον από τα μέλη. Οι αποφάσεις της λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία.**». Περαιτέρω, ως προς τον τρόπο συνεδρίασης αυτής, εφαρμόζονται αναλογικά οι αντίστοιχες διατάξεις περί συνεδρίασης της δημοτικής επιτροπής βάσει α) της διάταξης του άρ.225 παρ. 9. « Για θέματα που διέπουν τη σύσταση και λειτουργία των ΦΟ.Δ.Σ.Α. που λειτουργούν με τη μορφή συνδέσμου και δεν ρυθμίζονται από τις διατάξεις του παρόντος, εφαρμόζονται τα άρθρα 245 έως 251 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, περί συνδέσμων.», και β) της διάταξης του άρ.246 παρ.2 του ν.4555/2018: «2. Για θέματα που διέπουν τη σύσταση, τροποποίηση, συγχώνευση, κατάργηση, διάλυση, διοίκηση και λειτουργία των ΦΟΔΣΑ και ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ που λειτουργούν με τη μορφή συνδέσμου και δεν ρυθμίζονται από

ειδικές διατάξεις του παρόντος, εφαρμόζονται αναλογικά οι σχετικές περί συνδέσμων διατάξεις του ν. 3463/2006.»

Αντιστοίχως, για τα θέματα λειτουργίας της εκτελεστικής επιτροπής του ΕΔΣΝΑ ισχύουν τα οριζόμενα στο άρ.211 παρ.2 του ν.3852/2010, όπως ισχύει. για όσα δε θέματα δε ρυθμίζονται περαιτέρω, ανατρέχουμε στις προαναφερόμενες προβλέψεις του άρ.5β. του ν.4071/2012 (Α'85) , όπως ισχύει και ως εκ τούτου, παραπέμπουμε για αναλογική εφαρμογή τις σχετικές περί συνδέσμων διατάξεις του ΚΔΚ.».

Επίσης, ως προς την εκτελεστική επιτροπή των διαβαθμιδικών συνδέσμων δήμων και περιφερειών των άρθρων 105 και 106 ν.3852/2010, όπως ισχύει,, παραπέμπουμε, για τα ίδια θέματα, στα προαναφερόμενα ισχύοντα για τους συνδέσμους δήμων του άρ.246 επ. ΚΔΚ, καθώς σύμφωνα με τα οριζόμενα στο τελευταίο εδάφιο του άρ.106 του ν.3852/2010, όπως ισχύει: «... Για τον υπολογισμό του αριθμού των μελών του συνδέσμου αυτής της μορφής, για τα θέματα Διοίκησης, λειτουργίας και για τα λοιπά σχετικά θέματα εφαρμόζονται αναλόγως οι οικείες διατάξεις για τους συνδέσμους του Κ.Δ.Κ., όπως ισχύει.».

Συγκεκριάζοντας, οι εν λόγω διατάξεις του άρ.55 παρ.3 του ν.5083/2024 (Α'12) που τροποποίησαν την παρ. 7 του άρθρου 75 του ν. 3852/2010, εφαρμόζονται αναλογικά στα ακόλουθα δημοτικά ΝΠΔΔ-συνδέσμους ΟΤΑ-:

- **Δημοτικά Ιδρύματα**
- **τυχόν δημοτικά Ν.Π.Δ.Δ. του προαναφερόμενου άρ.240 Α ΚΔΚ** που διατηρήθηκαν με τις με αρ. υπ' αρ.103036/29-11-2023 (Β' 6719) και υπ' αρ. 108912/19-12-2023 (Β' 7549) υπουργικές αποφάσεις και διοικούνται εκτός από διοικητικό συμβούλιο και από εκτελεστική επιτροπή
- **Συνδέσμους Δήμων** του άρ.246 επ.ΚΔΚ
- **Συνδέσμους ΦΟ.Δ.Σ.Α.**
- **Ειδικό Διαβαθμιδικό Σύνδεσμο Νομού Αττικής (ΕΔΣΝΑ)**
- **Διαβαθμιδικούς Συνδέσμους δήμων & περιφερειών**

Ως εκ τούτου, η συνεδρίαση της εκτελεστικής επιτροπής των ανωτέρω νομικών προσώπων είναι δημόσια και μπορεί να διεξάγεται:

α) **δια ζώσης** στο κατάστημα της έδρας του δήμου, ή

β) με **τηλεδιάσκεψη**, με κάθε πρόσφορο μέσο ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ή

γ) με **μικτό τρόπο**, διά ζώσης και με τηλεδιάσκεψη.

Μία (1) τουλάχιστον συνεδρίαση της εκτελεστικής επιτροπής τον μήνα διεξάγεται υποχρεωτικά δια ζώσης στο κατάστημα της έδρας του νομικού προσώπου, με **εξαίρεση τους νησιωτικούς και ορεινούς δήμους οι οποίοι δεν υπέχουν σχετική υποχρέωση.**

Συνεπώς, τα συλλογικά όργανα (διοικητικά συμβούλια – τυχόν εκτελεστικές επιτροπές) των προαναφερόμενων νομικών προσώπων που λειτουργούν σε νησιωτικούς ή ορεινούς δήμους συνεδριάζουν δια ζώσης στο κατάστημα της έδρας του νομικού προσώπου, εφόσον αυτό κριθεί, αρμοδίως, εφικτό και αναγκαίο.

Όπως προαναφέρθηκε, η συνεδρίαση της εκτελεστικής επιτροπής είναι δημόσια. Μπορεί, ωστόσο, να συνεδριάζει κεκλεισμένων των θυρών, με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) των μελών της και με αιτιολογημένη απόφαση, η οποία απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση.

Γ. Τρόπος συνεδρίασης συλλογικών οργάνων νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου των ΟΤΑ

Γ 1. Κοινωφελείς επιχειρήσεις του άρθρου 254 ΚΔΚ & κοινωφελείς που λειτουργούν ως ΔΗΠΕΘΕ

Για τις κοινωφελείς επιχειρήσεις στις οποίες λειτουργούν τα Δημοτικά Περιφερειακά Θέατρα που εξαιρέθηκαν ρητώς από την αυτοδίκαιη λύση βάσει της παρ.8 του άρ.229 του ν.5056/2023, όπως και για τις δημοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις που διατηρήθηκαν με την Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. 103036/29-11-2023 (Β' 6719) και ως προς το θιγόμενο ζήτημα του τρόπου συνεδρίασης του διοικητικού τους συμβουλίου, εφαρμογή έχουν τα άρθρα 3 και 4 της υπ' αρ. 43254/17.08.2007 «Κωλύματα, ασυμβίβαστα, συγκρότηση και λειτουργία Διοικητικού Συμβουλίου δημοτικών και κοινοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων του ν. 3463/2006» (Β' 1492) απόφασης του Υφυπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 264 ΚΔΚ.:

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 3 αυτής:

«1. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του τουλάχιστον μια φορά το μήνα.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο συγκαλείται από τον Πρόεδρό του με γραπτή πρόσκληση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Το Διοικητικό Συμβούλιο συγκαλείται επίσης όποτε το ζητήσει ο Δήμαρχος, ή το Δημοτικό Συμβούλιο ή το 1/3 των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Στις δυο τελευταίες περιπτώσεις απαιτείται γραπτή αίτηση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Στις ίδιες περιπτώσεις δεν μπορεί να επανυποβληθεί αίτημα για το ίδιο θέμα, πριν παρέλθει δίμηνο, αφότου εκδόθηκε απορριπτική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, εκτός εάν γίνεται επίκληση νεότερων στοιχείων. Η πρόσκληση επιδίδεται ή γνωστοποιείται στους συμβούλους τρεις τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, η πρόσκληση μπορεί να επιδοθεί ή να γνωστοποιηθεί την ημέρα της συνεδρίασης.

3. Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου καταρτίζει την ημερήσια διάταξη.»

Γ.2. Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης (ν. 1069/1980, όπως ισχύει):

Για τη σύγκληση και λειτουργία του διοικητικού συμβουλίου της Δ.Ε.Υ.Α., εφαρμογή έχουν οι οργανικές διατάξεις του άρθρου 4 του ιδρυτικού της νόμου (ν. 1069/1980, Α' 191).

Γ.3. Για τον τρόπο συνεδρίασης και, γενικότερα, τη σύγκληση και λειτουργία των συλλογικών οργάνων διοίκησης των **λοιπών νομικών προσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης που λειτουργούν είτε με τη μορφή αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα είτε με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας, είτε με τη μορφή επιχείρησης με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού**, εφαρμόζονται, αντιστοίχως, οι ισχύουσες διατάξεις του Αστικού Κώδικα, του νόμου περί ανωνύμων εταιρειών (ν. 4548/2018, Α' 104) και γενικότερα του υφιστάμενου νομικού καθεστώτος που τις διέπει, σε συνδυασμό με τα σχετικώς προβλεπόμενα στα καταστατικά τους.

Δ. Διευκρινίσεις επί των διατάξεων της παρ. 7 του άρθρου 246 του ν. 3463/2006.

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ.7 του άρ.246 ΚΔΚ «7. Το διοικητικό συμβούλιο συγκαλείται στην έδρα του Συνδέσμου, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την εκλογή των αντιπροσώπων, ύστερα από πρόσκληση του αντιπροσώπου του Δήμου της έδρας του Συνδέσμου. Αν υπάρχουν περισσότεροι αντιπρόσωποι του Δήμου ή της Κοινότητας της έδρας του Συνδέσμου, το διοικητικό συμβούλιο συγκαλείται με πρόσκληση του δημάρχου, εφόσον αυτός είναι αντιπρόσωπος, ή του δημοτικού συμβούλου, που είναι αντιπρόσωπος και έλαβε τις περισσότερες ψήφους και σε περίπτωση ισοψηφίας εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος, κατά σειρά, στην απόφαση του δικαστηρίου για την ανακήρυξη των επιτυχόντων. Στην ίδια συνεδρίαση το συμβούλιο εκλέγει από τα μέλη του τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρό του και τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής για διετή θητεία....»

Αν κανένας από τους αντιπροσώπους της έδρας του Συνδέσμου δεν συγκαλέσει το διοικητικό συμβούλιο μέσα στην παραπάνω προθεσμία, η πρόσκληση γίνεται από τον αντιπρόσωπο του Δήμου ή Κοινότητας μέλους του Συνδέσμου που έχει το μεγαλύτερο πληθυσμό μετά από αυτόν της έδρας...»

Περαιτέρω, κατόπιν ερωτημάτων που περιήλθαν στην Υπηρεσία μας, σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων της παρ.7 του άρ.246 ΚΔΚ, που αφορούν στην πρώτη σύγκληση του διοικητικού συμβουλίου στην έδρα του Συνδέσμου, μετά την εκλογή των αντιπροσώπων των δήμων -μελών, κρίνουμε σκόπιμο να παράσχουμε σχετικές διευκρινίσεις ως ακολούθως:

Η εισαγωγή του πληθυσμιακού κριτηρίου από το Νομοθέτη στη νομοθεσία της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι προφανής σε διάφορες πτυχές της λειτουργίας της, όπως παραδείγματος χάριν, στον καθορισμό του αριθμού των μελών των δημοτικών συμβουλίων (ν.4804/2021, άρ.3), στον καθορισμό των αρχών των δημοτικών κοινοτήτων (ν.4804/2021 άρ.4) και λειτουργεί πάντα υπέρ του μεγαλύτερου σε πληθυσμό ΟΤΑ ή άλλου αυτοδιοικητικού σχήματος όπως η λ.χ. η δημοτική κοινότητα.

Ομοίως, στα διαδημοτικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ο Νομοθέτης κάνει χρήση του πληθυσμιακού κριτηρίου όπως, για παράδειγμα, στα διαδημοτικά λιμενικά ταμεία, για τον καθορισμό των μελών των συμμετεχόντων δήμων στα διοικητικά συμβούλια. (άρ.244 παρ.3 ΚΔΚ). Επίσης, στις διαδημοτικές ΔΕΥΑ, παραχωρεί το δικαίωμα στον μεγαλύτερο σε

πληθυσμό δήμο, πλην της έδρας, να ορίσει τον αντιπρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου. (ν.1069/1980 άρ.3 τελευταίο εδάφιο).

Αντιστοίχως, στους Συνδέσμους, ο Νομοθέτης, καθορίζει με πληθυσμιακά κριτήρια τον αριθμό των αντιπροσώπων κάθε δήμους-μέλους στο διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου. (ΚΔΚ άρ.246 παρ.3-5).

Επιπλέον, σημειώνεται ότι για τα νομικά πρόσωπα αυτής της κατηγορίας (διαδημοτικού χαρακτήρα) ο Νομοθέτης επιφυλάσσει, επίσης, δικαιώματα υπέρ του δήμου της έδρας του νομικού προσώπου.

Εν προκειμένω, στους Συνδέσμους ΟΤΑ, ο Δήμος της έδρας έχει την αρμοδιότητα να συγκαλέσει το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με την προαναφερόμενη διαδικασία της παρ.7 του άρ.246 ΚΔΚ. Σημειωτέον, η έδρα του Συνδέσμου δεν καθορίζεται κατ' ανάγκην σε πληθυσμιακή βάση, καθώς σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρ.245 παρ.2 & 3 ΚΔΚ στη σχετική απόφαση των δημοτικών συμβουλίων των δήμων-μελών, που αφορά στη σύσταση του Συνδέσμου περιέχεται, μεταξύ άλλων, ο ειδικός σκοπός για τον οποίο ιδρύεται ο σύνδεσμος, η χρονική διάρκεια και η έδρα του, πράγμα που σημαίνει ότι παρέχεται από τον Νομοθέτη ελευθερία στα μέλη ως προς την επιλογή της έδρας του Συνδέσμου. Στην περίπτωση ωστόσο, που υπάρξει διαφωνία μεταξύ των δημοτικών συμβουλίων για τον ορισμό της έδρας, παρεμβαίνει ο Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο οποίος, εντός της αποκλειστικής του αρμοδιότητας, αφού ελέγξει τη νομιμότητα των αποφάσεων των δημοτικών συμβουλίων, εκδίδει την πράξη σύστασης του Συνδέσμου, στην οποία έχει ορίσει μονομερώς, πλέον, την έδρα.

Περαιτέρω, εφόσον, για οποιοδήποτε λόγο ο δήμος της έδρας του Συνδέσμου απεμπολήσει το δικαίωμά του να συγκαλέσει το διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου, εντός της τασσόμενης εκ του νόμου αποκλειστικής προθεσμίας σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ.7 του άρ.246, ο Νομοθέτης κάνοντας εκ νέου χρήση του πληθυσμιακού κριτηρίου δίνει, πλέον, προβάδισμα στο μεγαλύτερο σε πληθυσμό δήμο-μέλους του Συνδέσμου να το πράξει.

Οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις παρακαλούνται να ενημερώσουν σχετικά τους Συνδέσμους Ο.Τ.Α. της χωρικής τους αρμοδιότητας, οι δε Περιφέρειες και οι Δήμοι να αποστείλουν την παρούσα εγκύκλιο στα νομικά τους πρόσωπα.

Επίσης, οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις παρακαλούνται να παράσχουν περαιτέρω διευκρινίσεις σε ζητήματα και ερωτήματα που τυχόν υποβληθούν στις υπηρεσίες τους, για τα ως άνω θέματα από τα όργανα διοίκησης των νομικών προσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για περαιτέρω διευκρίνιση ή πληροφόρηση.

Ο Γενικός Γραμματέας Εσωτερικών και Οργάνωσης

Αθανάσιος Μπαλέρμπας

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υπουργού Εσωτερικών
2. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης
4. Γραφείο Γενικής Διευθύντριας Αποκέντρωσης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης
5. Διεύθυνση Οικονομικών Τ.Α.
6. Διεύθυνση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής
7. Διεύθυνση Προσωπικού Τ.Α.
8. Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

*(για την ανάρτηση της παρούσας
στον ιστότοπο του Υπουργείου)*